

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: Fusta policromada
OBJECTE: Retaule
MATERIAL / TÈCNICA: Tremp, oli i dauradura sobre fusta
TÍTOL / TEMA: Retaule major de l'església de Sant Serni de La Pedra
AUTOR: Escultor: Joan Balius. En el retaule consta el nom del pintor Joan Andrés
DATA / ÈPOCA: Junt amb el nom del pintor consta l'any 1681
DIMENSIONS: 5,30 m d'alçada X 3,95 m amplada X 0,7 m de fons
PROCEDÈNCIA: La Pedra (La Coma i La Pedra, Solsonès)
LOCALITZACIÓ: L'altar major de l'església de Sant Serni de La Pedra
NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 10.956
COORDINACIÓ: Pep Paret
RESTAURACIÓ: Claustre Augé, Voravit Roonthiva, Imma Amorós, Rosaura Janó, Eulàlia Aragonés, Koro Abalia. Fusteria i talla de fusta: Carmelo Ortega.
INFORMACIÓ HISTORICOARTÍSTICA: El retaule es conserva en el seu lloc original, el presbiteri de l'església, i tapa el mur que separa la nau de la sagristia, a la qual s'accedeix per la porta dreta del retaule. Durant la Guerra Civil, va perdre les talles dels sants. Solament s'hi conserva l'alt relleu de Sant Pau de la porta del costat de l'Epístola.
ANY/S DE LA RESTAURACIÓ: 2009 - 2010
ANY DE MUNTATGE DEL RETAULE: 2013

Es un retaule que estructuralment ens ha arribat sencer, però que ha perdut gairebé totes les talles originals que el devien caracteritzar iconogràficament. L'altar es va separar i va ser substituït per una estructura moderna de DM i fragments de motlures de diversa procedència, que han configurat un conjunt que difereix notablement del retaule barroc. Cal remarcar que la talla del retaule és de gran qualitat, malgrat que només es pot determinar per l'alt relleu de Sant Pau de la porta de l'Epístola i per les magnífiques columnes salomòniques amb profusió de fulles de parra, raïm, ocells i angelets.

El suport és de fusta de bedoll. És força interessant d'observar el sistema constructiu i d'unió entre les diferents peces que el componen i que funcionen mitjançant un sistema d'encaixos de trau i metxa i també de cudornelles.

El conjunt presentava un estat de conservació deficient, les filtracions d'aigua n'havien afeblit determinades peces i havia creat un estat propici per a la proliferació de xilòfags i fongs, cosa que debilitava greument la solidesa d'alguns elements de suport i provocava la pèrdua puntual de policromia i dauradura.

Els elements contaminants com el fum de les espelmes i la pols havien enfosquit notablement la dauradura, sobretot les carnacions dels àngels i la cara de sant Pau.

La primera actuació va ser el desmuntatge del retaule i el transport al CRBMC per tal de procedir al seu procés de restauració, que es va iniciar amb la neteja del suport i la desinsectació a base d'un producte específic amb permetrina. Tota la fusta va ser sanejada i s'hi van eliminar les parts ruïnoses i descohesionades del suport per seguir amb un tractament de consolidació i reintegració volumètrica amb fusta de cedre. Pel que fa a la policromia, va ser necessari una fixació puntual sobretot de la dauradura. Seguidament, es va iniciar el procés de neteja: a la dauradura i a la policromia al tremp es va fer servir una emulsió grassa; aquest mètode de neteja ens va permetre eliminar els elements contaminants superficials adherits en la superfície, sempre respectant la goma laca original que encara es conservava a la dauradura. Per a la neteja de les carnacions —molt ennegrides— es va utilitzar el sistema de neteja mecànica: la goma d'esborrar amb diferent grau de gramatge. La tècnica de les carnacions amb poliment proporciona un grau de duresa a la policromia, que permet aquesta tècnica de neteja. La reintegració pictòrica va ser de mínima intervenció.

En el muntatge del retaule es va reconstruir una estructura nova amb fusta de pi que suggereix un altar i part dels esglaons que hi falten. En la part del frontal es va col·locar una tela amb un estampat de "damasc" muntada sobre un bastidor i encaixada en la nova estructura amb un sistema d'imants que la fan totalment reversible.

Retaule abans de la restauració

Retaule després de la restauració

Detall de la nova estructura de fusta que suggereix l'altar

Detall de la porta abans de la restauració

Detall de la porta després de la restauració

Detall del procés de neteja d'una de les columnes

Columnes després de la restauració